

Årbok 2025

**Troms Bonde-
og Småbrukarlag**

Kjære leser av årboka

Denne årboka oppsummerer en del av Troms Bonde- og Småbrukarlags aktivitet gjennom 2025. Her finner du deler av årsberetningen, du finner navn og funksjoner på de som representerer og du finner noen innlegg i media som viser våre meninger i samfunnsdebatten det siste år.

Årboka er ment å gi leserne et innblikk i vårt virke gjennom et helt år. Mye mer kunne vært tatt med, men det koster å gi ut en komplett bok med mange sider. Finansieringen av boka skjer gjennom annonsekjøp fra støttespillere i næringslivet. Dette er bedrifter som i en eller annen sammenheng har interesse av vårt arbeid og av at det produseres mat rundt om i vårt fylke. Vi er disse sponsorene stor takk skyldig. Det er vårt ønske at de opplever økt omsetning som følge av at vi som medlemmer gir de noe tilbake.

Vi håper at du finner noe av interesse i årboka. Er det noe du mangler og synes vi skulle tatt med som vil berike senere utgivelser, så meld gjerne fra om det.

**Er du lokalmatprodusent og har utfordringer i
produksjonen eller trenger du påfyll av kunnskap
og
inspirasjon?**

**Kompetansenettverket for lokalmat i nord tilbyr matfaglig kunnskap gjennom
blant annet kurs og besøksordning**

Ta kontakt med Kine
Skogås Fristad
kine.fristad@nibio.no
40210578

Kompetansenettverket for lokalmat i nord er ett av fem regionale nettverk som er en del av Landbruks- og Matdepartementets satsing på lokalmat og grønt reiseliv. Midlene forvaltes av Troms og Finnmark Fylkeskommune. Norsk Institutt for Bioøkonomi (NIBIO) leder nettverket.

Innhold

Lederen har ordet.....	4
Fylkessekretærens side	6
Råd om god bondehelse	8
Lokallagsrunden	9
Registrering av fredet rovvilt.....	12
Årsmelding 2025	15
1. Tillitsvalgte	15
2. Andre valgte og oppnevnte ombud....	16
3. Medlemstall	17
4. Lagets virksomhet.....	17
Hva skjer på landsmøtet?.....	25
Avisinnlegg om landbrukspolitikk	28
Vil du bidra?.....	34
Lokallag pr februar 2026	35

**Troms Bonde-
og Småbrukarlag**

Telefon: 40437952
E-post: troms@smabrukarlaget.no
Nettside: www.smabrukarlaget.no/troms
Facebook: www.facebook.com/TromsBS

Forsidebilde: Studietur til Færøyene, Troms Bonde- og Småbrukarlag

Lederen har ordet

Et år til er tilbakelagt og jeg vil takke både styret og fylkessekretær for et godt samarbeid, noe som motiverer meg og mitt engasjement. Hjertet mitt tilhører Troms og mitt hovedfokus er å løfte Tromslandbrukets viktighet nasjonalt og geopolitisk. Det føler jeg vi i fellesskap har klart godt. Ved å se tilbake på beredskapsturneen fra Pasvik - Bardufoss med mange gode samtaler med politikere så kan vi her ha sådd et gullkorn.

Året begynner som regel med studiearbeid og arbeid rundt Jordbruksforhandlingene (JF). Dette året ble det en kolossal nedtur og følelsen av å jobbe mot alle andre har tatt enormt med krefter. Arbeidet med JF begynte så bra da 5-parti avtalen fra Stortinget bestilte en kraftig satsing på Nord Norge og økologisk landbruk . Det siste fylkesledermøte med flertall i avstemningen for at Nord Norge og Øko skulle få en ekstra kandidat inn i forhandlingsdelegasjonen til NBS, ble kraftig avvist rett etter avstemningen fra vår egen leder. Skuffelsen var stor og spørsmålet om vi som fylkesledere egentlig har et ord med i laget i egen organisasjon ble stilt. Man ble sturen noen dager, men en samtale med sentrale politikere i AP vekket arbeidslysten og resultatet ble både rekrutteringskvote melk og forhøyet investeringstilskudd, 65%. Det burde vært mer, men det var det vi greide i bakrommet.

Så arrangerte vi en flott studietur til Færøyene med mange deltagere, både bønder og forbrukere, en nyttig tur der tematikken rundt viktigheten av distriktslandbruket ble grundig debattert.

Medlemsveksten er også gledelig, noe som tyder på vi er på rett spor og det gir bust til enda mer arbeid for Tromslandbruket .

For å få bedre utvikling i Troms landbruket så kan vi ikke etter mitt syn legge skjebnen i forhandlings- og avtaleinstituttet , men forsøke å få særordninger for Troms på utsiden av dette. Her blir det veldig viktig fremover med god og bred politikerkontakt ,der vi fremlegger

etterrettelige tallmateriale som viser utviklingen og som peker på mulige løsninger.

Troms er landets viktigste geopolitiske område, og vi må greie å løfte produksjonsvolumene på alle produksjonsformer for å gjøre Troms enda bedre rustet for å kunne håndtere en eventuell krise. Dette kan vi kun løse ved å få lik økonomisk utvikling som resten av landet, beholde infrastrukturen på alle nivåer og alle som en fremsnakke de gode muligheter vi har som matprodusenter. Vi har alltid greid oss selv og dette året har på nytt bekreftet at vi selv, med en sterk organisasjon i fylket viser både veien og løsningene fremover.

Avslutningsvis oppfordrer jeg alle til å fremsnakke viktigheten med generasjonsskifte og økt matproduksjon, og der vi ønsker ungdommen velkommen inn i organisasjonen, det er de som er fremtiden.

Frank

6M

JOHN DEERE 6M-SERIEN

- Stor fleksibilitet i valg av utstyrsnivå
- Trinnløs transmisjon tilgjengelig på alle modeller - AutoPowr
- 50 km/t tilgjengelig på alle modeller
- 17 modeller fra 6M 95 (120 hk maks) til 6M 250 (281 hk maks)

 JOHN DEERE

NOTHING RUNS LIKE A DEERE

Felleskjøpet

Ta kontakt med Sverre-Erik
Johansen på 466 98 007 for
en hyggelig traktorprat!

Fylkessekretærens side

Et år går fort! Vi har fått til mye og enda mer vil vi få til med økende medlemstall og engasjerte medlemmer. Ved gjennomgang av årsberetningen fra fylkeslaget, og fra det enkelte lokallag, ser jeg at det er mye som skjer. Etter å ha besøkt de fleste lokale årsmøtene er det klart at aktivitetene i 2026 blir flere, hos flere og kanskje enda bedre.

Vi må ha aktivitet. Det er bra for oss i lokallagene. Vår aktivitet blir lagt merke til, og flere medlemmer kommer til. Aktiviteten kan være læring, kan være opplysende eller av den mer sosiale arten. Aktivitet gir også penger på konto. Det må vi ha dersom vi skal klare å være representert på de arenaene hvor meninger brytes og avgjørelser fattes. Og der må vi være dersom vi skal drive folkeopplysning og påvirke for bedre vilkår for bønder og småbrukere i nord!

Hvert lokallag dekker et stort geografisk område, det er langt mellom ytterkantene. Se uansett til hverandre når det planlegges aktiviteter. Kanskje kan det passe med et samarbeid med nabolaget, eller kanskje invitasjonen kan spres vidt ut, slik at også de med stor reiselyst kan finne et arrangement som frister.

Det er artig å reise rundt med vår logo og navn på jakken! Jeg har deltatt på messer og stevner, på møter og konferanser og truffet kjente og ukjente. Tiltrekningen til vårt lag og til det vi står for synes sterk blant befolkningen i Troms. Vi har stor støtte blant folk, mange har et forhold til matproduksjon, alt fra noen potetrenner og jordbærplanter til kjøtt og melk i stor stil. La oss utnytte den fremgangen vi har, til å få med oss flere og dele gleden ved å tilhøre et lag som fortsatt ser mulighetene her.

Næringslivet støtter også opp om vårt arbeide. Vi har et økende antall sponsorer gjennom annonsene i denne årboka. La oss støtte de tilbake ved å kjøpe varer og tjenester fra dem. De er avhengige av oss, og vi er

avhengige av at det finnes et oppegående næringsliv i lokalsamfunnene rundt oss. Fortell de at vi er på samme lag.

Flere ildsjeler i lokallagene har stått på lenge. Ikke vær redd for å gi de avlastning ved å ta på deg et verv eller en oppgave. Vi trenger alle, de med organisasjonserfaring, de som er flinke med sosiale medier, de som koker kaffe og blander saft, de som kan skrive debattinnlegg og de som har kreativitet for nye aktiviteter.

Sammen er vi et fellesskap der hver av oss bidrar etter lyst og evne.

*Per Gunnar Cruickshank
Fylkessekretær*

Lokale råvarer
– hjertet i suksessen vår!

KOKT & KLAR
★ SOM HJEMMELAGET - FRA SENJA ★

5 RÅD FOR GOD BONDEHELSE

Ta et morgenmøte med deg selv

Jobb med å strukturere hverdagen.

Plei det sosiale nettverket ditt

...også når du ikke trenger det.

Prioriter deg selv

Få nok søvn og spis sunt og regelmessig

Ta pauser

Det er lov å holde hviledagen hellig.

Skaff deg kunnskap

Det er lov å spørre om råd og tips.

Lokallagsrunden

Flere av lokallagene brukte blant annet høsten for å skape aktivitet, blest om vår virksomhet og mulighet for våre medlemmer å selge produkter fra egen gård: Hålogaland BS med selvplukk av potet, salg av grønnsaker, kafesalg med potetsuppe, bramborak, kaker og vafler i lag med Hundstad Gård; Balsfjord BS med høstmarked; og Dyrøy BS med hagevandring i en stor og imponerende kjøkkenhage.

Balsfjord

Laget arbeider veldig godt, har økende medlemsmasse og meldte på 2 utsendinger til Landsmøtet. Ildsjelene arrangerer egne kurs, deltok sammen med TBS på Agrinor og trives med å skape aktivitet for egne medlemmer og andre.

Inviterte Anders Nordstad til sitt Høstmarked i oktober.

Dyrøy

Laget har hatt en voldsom medlemstilstrømming, fra 11 til over 20 medlemmer, og vant med det 2. premie blant lokallag i NBS sin vervekonkurranse i 2025. Mye lokal aktivitet, lavterskeltilbud, så som sosiale samlinger som julebord, faglige møteplasser som hagevandring, og mer læringsrettede kurs.

De inviterte Rakel Nystabakk til en godt besøkt inspirasjonshelg i april.

Vi tilbyr catering til store og små selskap

Vi benytter hovedsakelig lokale råvarer i vår produksjon.
Du finner også noen av våre produkter i din lokale coop-butikk
77189350 - post@dyroymat.no - www.dyroymat.no

Hålogaland

Laget teller nå nesten 30 medlemmer. De har deltatt på et jordbrukspolitisk møte i regi Kvæfjord kommune med informasjon om gjenopprettelsen grønn (også blå) videregående utdanning på Stangnes-Rå videregående skolested Rå fra høsten 2026. Flere lokale har kontaktet de med spørsmål om beitebruk, gjerding, naboforhold, leieavtaler og offentlige krav ved kjøp av tilleggsjord. De som henvendte seg, visste om NBS, og lokallaget tar det som en tillitserklæring at de søker råd hos dem. Noen arrangementer som Åpen gård ble gjennomført i høst og neste år planlegges kurs i partering av slakt og motorsagbruk mm.

Lyngen

Også Lyngen har hatt medlemsvekst siste år. Det er et langstrakt lokallag og vanskelig å samles. Fylkeslederen er også lokallagsleder, noe som ikke er gunstig i det lange løp. Det arbeides med å få inn ny leder, slik at fylkesleder kan avlastes fra lokale saker.

Målselv

Lokallaget har hatt 11 % medlemsøkning og teller nå over 20 medlemmer. Laget arbeider fint opp mot kommunen og la i høst frem et forslag om oppdyrkning av deler av Statsskogs jordeiendommer, til beste for landbruket og tilgangen på dyrkbart areal av noe størrelse. Har stor bredde i medlemsmassen, alder, geografi og driftsløsninger.

Nord-Troms

Synlighet i media er stikkordet for Nord-Troms BS. De er aktive i utvalg og følger den offentlige landbruksdebatten tett. På det godt besøkte årsmøtet deltok 30 % av medlemmene, det er bra! De fikk også et nytt medlem etter årsmøtet og teller nå 26. Sosiale tiltak planlegges for det kommende år.

Senja

Ny giv i lokallaget! Årsmøtet i desember samlet ikke mange, men dog ivrige medlemmer med pågangsmot for videre aktivitet. Mange spennende muligheter for lokallaget som har landbruksskolen i sin midte. Flere av medlemmer er eller har vært tilknyttet skolen og innehar betydelig kompetanse innen landbruksfagene.

Tromsøysund

Vårt største lokallag, med en god spredning av medlemsmassen fra topp kontingent til verdiskapingsmedlem. Også flere ungdomsmedlemsskap. Lokallaget ser verdien av å være til stede der det skjer og sendte 3 stk til landsmøtet! Naturlig utskiftning og rullering i organisasjonsoppgaver slik at flere tar sin tørn. Spennende handlingsplan 2026.

Øvre Salangen

Vårt minste lokallag, men like fullt godt representert med en i fylkesstyret og med leder i NBS' Birøktutvalg. Grobunn for flere medlemmer, både fra sentrum og fra de mer landbruksrelaterte områder. Muligheter for spennende aktiviteter i 2026, da driftsfeltet blant medlemmene spenner vidt fra kunst, tradisjonelt landbruk, til gjeterhund og gårdsutsalg.

RADIOBJELLA GEN4+

1249,-

+ Abonnement fra 109,-

LTE-M og NB-IoT fra Telenor
Posisjon og historikk i app og på web
Bevegelses- og tilstandsvarslinger
Markedets letteste bjelle
Bluetooth

Ta kontakt med oss for
et skreddersydd tilbud!

Telespor
Over 20 års erfaring
med sporing av beitedyr

LES MER HER!

Registrering av fredet rovvilt

Nettjenesten Skandobs er utviklet i samarbeid mellom Rovdata og det svenske Naturvårdsverket. Her kan alle rapportere observasjoner av **bjørn, jerv, gaupe og ulv**, og slik bidra til å øke kunnskapen om rovdyras utbredelse.

Tjenesten finnes både som nettside ([Skandobs.no](https://skandobs.no)) og som gratis app for telefon.

Observasjoner av andre arter skal ikke legges inn i Skandobs, men kan rapporteres på [Artsobservasjoner.no](https://artsobservasjoner.no).

Når du rapporterer en observasjon, kan du velge om den bare skal være synlig for Statens Naturoppsyn og den svenske länsstyrelsen, som er ansvarlige for overvåkninga, eller om den skal være synlig for alle. Hvis observasjonen din er «spesielt interessant» blir SNO-personell varslet direkte gjennom systemet. SNO må besøke funnstedet (med mindre observasjonen er dokumentert med bilder) og bekrefte opplysningene for at en innrapportering skal tas med i det endelige overvåkningsresultatet.

Spesielt interessante observasjoner:

- Ferske rapporter, der det fortsatt er mulig å finne spor og kvalitetssikre observasjonene
- Jerv: Vinterobservasjon av to eller flere dyr sammen
- Gaupe: Vinterobservasjon av to eller flere dyr sammen
- Bjørn: Funn av bjørneskit eller hår (mer info hos [Rovdata.no](https://rovdata.no))
- Ulv: Varierer med tidligere observasjoner, beiteområde, mm

Alle kvalitetssikrede observasjoner finnes på [Rovbase.no](https://rovbase.no)

Det er viktig for oss og våre medlemmer at så mange observasjoner som mulig blir registrert. Flere registreringer gir SNO et dokumentert bilde over situasjonen over tid, og eventuelle tap kan lettere bli dokumentert.

Bestandsstatus for de fire store rovdyrene og kongeørn i Norge

Gaupe

Ulv

Jerv

Brunbjørn

Kongeørn

Siste status:

71,5
familiegrupper

6
kull

64
kull

9,5
kull

914-1145
hekkende par

Antall dyr:

351-491
estimert fra antall
familiegrupper

89-92
hvorav 43-44 kun
i Norge

366-403
estimert
fra DNA

175
minimumstall
fra DNA

Ikke estimert

Nasjonale bestandsmål:

65
årlige
familiegrupper

4-6
årlige kull i Norge og
grensever. Hvorav
minst 3 helnorske.

39
årlige
jervekull

13
årlige
bjørnekull

850-1200
hekkende
par

Overvåkes årlig nasjonalt:

ja

ja

ja

ja

nei

Overvåkingsmetoder:

Sporing av
familiegrupper
på snø

Sporing av
individer på snø.
Innsamling av
ekskrementer,
hår og urin

Sjekk av kjente
og nye ynglekvaliteter.
Innsamling av
ekskrementer,
hår og urin

Innsamling av
ekskrementer og
hår

Årlig sjekk av 180
kongeørnterritorier.
Nasjonal
bestandsestimering
hvert 5. år

Innsamling av DNA:

nei

ja

ja

ja

ja

DNA samles kun i 2 av
12 intensivområder

Alle kan bidra i overvåkingen av de store rovdyrene ved å melde fra om observasjoner i Skandobs på app eller internett (www.skandobs.no) eller direkte til en lokal rowiltkontakt i Statens naturoppsyn (SNO). Les mer på www.rovdata.no

Produsert:
20.12.2023

Vi støtter Bonde- og Småbrukarlaget i Troms

VALTRA

**Vi forhandler
markedsledende
Valtra traktor.**

Vi leverer også en
rekke landsbruksutstyr.

POLARIS®

Vi forhandler også småmaskiner
og andre redskaper fra >

STIHL®

Husqvarna®

HONDA

UTFORSK VÅRT NYE NETTSTED

Vi har nylig lansert vår helt nye nettside. Her får dere en god oversikt over produktene vi tilbyr, samt tilgang til kontaktinformasjon, priser og løpende oppdateringer.

77 05 9760

post@trama.no

Årsmelding 2025

1. Tillitsvalgte i Troms Bonde- og Småbrukarlag 2025

Styret		Lokallag	Valgt år
Leder	Frank Valø	Lyngen	2018
Nestleder	Irmelin Stormo Fagerjord	Astafjord	2023
Styremedlem	Kjetil Viklund	Nord-Troms	2024
Styremedlem	Pål Paulsen	Øvre Salangen	2024
Styremedlem	Karl Halvdan Botngård*	Lyngen	2025
1. vara	Magnus Bergstad*	Målselv	2025
2. vara	Geir Gabrielsen	Hålogaland	2025
3. vara	Mattis Bårnes	Nord-Troms	2025

*) Karl Halvdan Botngård trakk seg fra vervet i mars, og Magnus Bergstad har deretter fungert som fast styremedlem..

Revisorer

Alf Ifrå Fjellfrosvann	Målselv	2025
Trond-Inge Vebostad	Hålogaland	2025

Representantskapet i NBS

Medlem	Frank Valø	Lyngen	2018
Varamedlem	Irmelin Stormo Fagerjord	Astafjord	2025

Valgkomité

Arne-Martin Dahle	Hålogaland	2023
Inske de Buhr	Balsfjord	2024
(Siste medlem ikke valgt)		2025

2. Andre valgte/oppnevnte ombud 2025

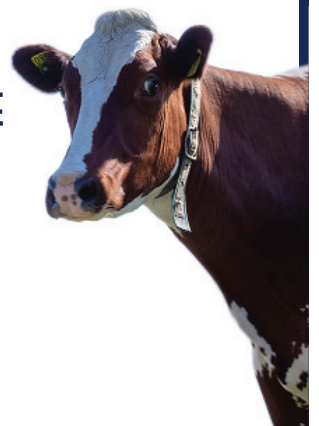
Styret i Troms landbruksselskap	medl:	Chris-David Edwards
	vara:	Frank Valø
Arktisk Naturbrukssenter		Frank Valø
Regionalt partnerskap landbruk Troms		Frank Valø
Tilleggsnæringsutvalget i NBS		Britt Marthinussen
Småfeutvalget i NBS	Til okt'25	Frank Valø
Rovviltutvalget i NBS	Til okt'25	Kurt Solheim
	Fra okt'25	Malene Siikavuopio
Utmarksutvalget i NBS		Harald Evanger
Landsstyret i NBS		Margrethe Figved
Valgnemnda i NBS	vara:	Fredrik Thomassen

Hvorfor skal jeg være eier av TINE-samvirket?

- Et samvirke som jobber for best mulig økonomisk resultat fra din melkeproduksjon.
- Trygg og forutsigbar avsetning av melka.
- Tilgang til verdifull kompetanse i alle deler av melkeproduksjonen.
- En gunstig startpakke som ny bruker.
- Et godt faglig og sosialt miljø i produsentlaget.
- Et samvirke som sikrer deg konkurransekraft og påvirkning videre i verdikjeden.

SAMMEN SKAPER VI ET LEVENDE NORGE
medlem.tine.no

3. Medlemstall

Medlemstallet har økt med 30 det siste år, det er mer enn 10%. For dette vant vi også verveprisen for fylkeslag på kr 10 000,- på landsmøtet i høst. Dyrøy BS ble nr 2 blant lokallagene i Norge, med ca 70 % økning. Ved årets slutt hadde Troms Bonde- og Småbrukarlag rett over 250 medlemmer. De aller fleste var fordelt på de 10 lokallagene rundt omkring i fylket, mens 8 var direkte medlemmer i fylkeslaget. Tromsøysund og Balsfjord har flest medlemmer med hhv 56 og 53.

Vi har 35 medlemmer i kategoriene under 25 eller 30 år uten egen landbruksproduksjon, og 8 verdiskapingsmedlemmer. Av de tilstrømmende medlemskategorier er mange med liten produksjon, vi har nesten 100 medlemmer med grunnkontingent.

4. Lagets virksomhet

Det har vært avholdt 9 styremøter i perioden, 2 fysiske og 7 på Teams. Det har vært behandlet nærmere 30 saker.

Aktivitetsåret startet formelt med fagdag og fylkesårsmøte i Harstad 7. og 8. februar. Dette i tradisjonelt samarbeid med Troms Sau og Geit. Her møtte 18 utsendinger fra lokallagene, og politisk nestleder i NBS Marianne Lunåsmo.

Fagstoffet spendte vidt, fra HMS, Matkultur i Kvæfjord, Kjøtt i Nord, Kvæfjord Miljøjord, organisasjonsarbeid i TSG til stadig tilbakevendende økonomi i landbruket, med fokus på oss i Troms. Det var interesserte og debattglade representanter som etter en lang dag etter hvert gjorde seg klare til festmiddag.

Årsmøtet ble styrt godt av dyktige ordstyrere, Margrethe Figved ble takket av etter mange år som fylkessekretær og de vanlige årsmøtesakene ble gjennomgått uten dramatikk. På grunn av godt oppmøte og hotellprisene ble Harstad også valgt for neste årsmøte/fagdag.

Takk for vel utført jobb, Margrethe

I forkant av årsmøte stod fylkeslederen i spissen for en beredskapskonferanse den siste uken i januar. TBS hadde invitert flere stortingspolitikere og ministre, men på grunn av at regjeringen endret mannskap samme uke, var det kun Bengt Rune Strifeldt fra Finnmark FRP som deltok av sentrale politikere. Uka ble innledet med møter, politiske diskusjoner og landbruksdebatt i Pasvik, NIBIO Svanhovd og avsluttet på Istindportalen i Målselv med flere sentrale innledere, også fra Forsvaret. Tema var beredskap og viktigheten av spredt matproduksjon som del av landets sikkerhetspolitikk.

Det var folksomt på folkemøtet på Svanhovd. Generalsekretær Anders Bakke Klemoen møtte fra NBS.

I den første uken av mars hadde vi vårt første fysiske styremøte over to dager på Oteren. Innspill til de forestående jordbruksforhandlingene var tema, i tillegg til å oppnå verdien av å kjenne hverandre litt bedre. Vi arbeidet oss gjennom NBS sin strategi, og gav også innspill til denne som ble vedtatt på høstens landsmøte.

Etter at 5-partier på Stortinget i februar gikk ut og lovde økning og bedre betingelser for Nord-Norsk landbruk, også økologisk, så vi lyst på situasjonen. Imidlertid erfarte vi at våre innspill, og landbrukssatsingen på våre fylker nok uteble i noen grad, også denne gangen.

Etter våronn, lamming og Jordbruksforhandlinger deltok TBS med egen stand på Agrinor-25, Landbruksmessa i Balsfjord 27 – 29 juni. I økonomisk trange tider bør deltagelse der planlegges meget nøye. TBS hadde et meget godt utbytte av å samarbeide med Balsfjord BS, det var trivelig og vi trakk mange innom vår stand, for å prate politikk, medlemskap, landbruk generelt og for å hilse på kjente.

Inske på HMS-vandringen, med tema Risikomomenter ved påkobling av redskaper.

For å gjøre oss ytterligere synlig valgte styret at TBS skulle ha egen stand på Foldvikmarknaden. Dersom vi ser på mengden medlemmer og interesserte publikummere som var innom vår stand, viste det seg at denne lokale marknadsplassen var på høyde med Agrinor, sett opp mot den innsatsen vi la for dagen.

Godt besøkt, også av kjendiser!

Årets største satsing var utvilsomt prosjektet Studietur til Færøyene, de siste dager av august. Med et meget godt program, vel organisert opplegg, trivelige folk å besøke og motiverte deltagere, oversteg dette de flestes forventninger. Vi var innom alle tema som kan tenkes å berøre landbruk, melk og kjøtt, kultur og mattradisjoner, ull og garn, gjødsling og agronomi, grønnsaker og fermentering, turisme og turister, politikk og lovverk. Mulighet for sang og ringdans var det også. Alle hadde noe de var spesielt interessert i, innen egen hovednæring, som tilleggsnæring eller som hobby.

Circumpolar Agricultural Conference (23-25 sept) arrangeres omtrent hvert tredje år og samler folk fra forskning, forvaltning og andre med interesse for landbruksproduksjon i nord. Til hver konferanse deltar rundt 150 deltakere fra hele Arktis.

Målet med konferansen er å belyse landbrukets rolle i den sirkumpolare bioøkonomien og betydningen av kunnskapsoverføring for å sikre konkurransekraft og bærekraftig verdiskaping i landbruks- og matsektoren. Fremskritt, trender og utfordringer i landbruket i regionen med hensyn til innovasjon og utvikling av bioøkonomien, er viktige temaer. Et spesielt fokus er på suksesshistorier som kan stimulere fremgang i ulike arktiske regioner. På programmet stod også faglig rettet tur i nærområdet. De som valgte gårdsbesøk mm fikk se Bull Gård i

Grunnfjorden, der det var et meget proft opplegg med lunsj, omvisning, informasjon og besøk i gårdsbutikken/-kafeen. I etterkant av selve konferansen ble mange av deltakerne igjen noen dager. De besøkte da flere steder i Nord-Troms, fikk se og oppleve ulike produksjoner og smake på lokal mat i Lyngen.

NBS og internasjonalt utvalg har samarbeid med Latin-Amerikagruppene (LAG) i Norge. Fylkessekretær møtte Maria Hamre Richter (LAG) og en solidaritetsbrigadist fra De jordløses bevegelse (MST) i Brasil på Vollan i uka etter verdens matvaredag. Samtalen berørte TBS sin måte å implementere vår overordnede strategi inn i lokale aktiviteter og prosjekter. Lokal matproduksjon, bedre utnyttelse av de ressurser vi rår over på hvert enkelt sted og nytte for våre medlemmer er også sentrale fellesnevner i vårt og deres arbeide. Se også novemberbrevet til Internasjonalt utvalg på NBS sine hjemmesider.

På LOs Regionskonferanse på Sommarøy første uka av november fikk TBS anledning til å delta og holde en appell. Styreleder tok ordet og pekte på situasjonen med usikre arbeidsplasser i foredlingsindustrien. Synkende matproduksjon betyr oppsigelser og permitteringer for LOs medlemmer i Troms. De fremmøtte forstod situasjonen og ville gjerne bidra til å sikre matproduksjon og arbeidsplasser for regionens og landets beredskap.

Landsmøtet på Gardermoen ble også i år en fin opplevelse. Godt opplegg, interessante fagtema i forkant og ryddige og vel forberedte saker gjorde at våre utsendinger fikk stort utbytte av disse dagene. Noen

valgte også å følge Landsmøtet hjemmefra på Teams. Se egen omtale av landsmøtet på side 25.

Fylkesleder og sekretær deltok på Utmarkskonferanse på Gardermoen de siste dager av november. Presset på utmarka var naturlig nok et sentralt tema. Under konferansen ble det avtalt møte med representant for Næringskomiteen på Stortinget. Dette for i roligere former og med bedre tid kunne få frem våre synspunkter, argumenter og meninger om nord-norsk landbruk og få utnyttet våre fordeler som er utmarksressursene.

Politikere svarer på spørsmål under Utmarkskonferansen, alt overvåket av NBSs egen Rakel Nystabakk, fra filmen "SAU"

4-5 desember var det Utdanningsmesser i Nordreisa og i Nordkjosbotn. TBS deltok der og traff ungdommer, lærere og andre godt voksne som hadde tatt turen. Det kan virke som at de maritime næringer virker mer fristende, på grunn av økonomi i næringa, lærlingeløsninger og relativt rause og spandable stander. Imidlertid er det ungdommer som oppriktig ser for seg landbasert matproduksjon, ser viktigheten av det og vil bidra inn i landbruket. Vi får ta de godt imot når de kommer, som følge av 2+2 lærlingeordning som er under planlegging.

Vårt siste styremøte i 2025 ble som året før avholdt fysisk, med muligheter for medlemmer å komme for å spise en juletallerken og ta del i informasjonsutveksling i etterkant. Vi var totalt 11 stk, og debatten etterpå var riktig så interessant. Flere ideer og prosjektløsninger ble diskutert. Møtelokaler og matservering passet oss utmerket, alt i regi av Bardufoss Hotel.

Senja videregående skole, studiested Gibostad inviterte flere aktører til innledende møte om 2+2 lærlingeordning innen landbruk, med fagbrev og lærebedrifter uka før jul. Det kan bli samarbeid om lærekrefter for vgs-klassene og voksenagronom, fra skolestedene Tana og Kleiva, i tillegg til faglag og næringsaktører direkte.

Vi har fokusert på å få alle lokallag opp å gå på en god måte i 2025. Tre lokallag gjennomførte årsmøtet sitt i desember, de øvrige i januar og februar 2026. Styret har prøvd å være representert på årsmøtene, det er viktig for å treffe folk og lodde stemninga i vårt fylke.

Fylkesstyret har som vanlig gjennom året deltatt i ulike møter med statsforvalteren, fylkeskommunen, sametinget, Tine, Nortura, Landbruksskolene, NIBIO, Bondelaget, Nordnorsk Landbruksråd, m.fl., samt en rekke møter internt i NBS.

Troms fylkeskommune
Romssa fylkkasuohkan
Tromssan fylkinkomuuni

SENJA
VIDEREGÅENDE
SKOLE

senja.vgs.no

På lag med landbruket

Forsikring

Pensjon

I Gjensidige er vi stolte av å samarbeide med Norsk Bonde- og Småbrukarlag. Sammen kombinerer vi erfaring og ekspertise slik at du kan sikre deg og dine, og alt som er ditt.

Som medlem av Norsk Bonde- og Småbrukarlag får du gode rabatter på privatforsikringer, driftsforsikringer og pensjon hos Gjensidige.

Les mer på gjensidige.no/landbruk, eller ring oss på 915 03100.

Norsk Bonde-
og Småbrukarlag

Hva skjer på landsmøtet?

Landsmøtet i NBS er organisasjonens høydepunkt. Under landsmøtet velges det nye representanter til styret og utvalg, det vedtas ny politikk og medlemmene får faglig påfyll.

Fredag arrangeres fagseminar. Det blir også satt av tid til at lokallag, fylkesdelegasjoner og interne utvalg som har representanter til stede kan møtes. Lørdag og søndag gjennomføres landsmøtedebatter og avstemming. Det debatteres og voteres underveis i møtet. Under landsmøtet velges representanter til sentralstyret, kvinneutvalget, ungdomsutvalget og internasjonalt utvalg. Styreleder velges hvert år, mens styremedlemmer velges for to år av gangen. Av styremedlemmene velges to nestledere. Det velges i tillegg en ordfører og varaordfører, samt fem varaer til styret i nummerert rekkefølge.

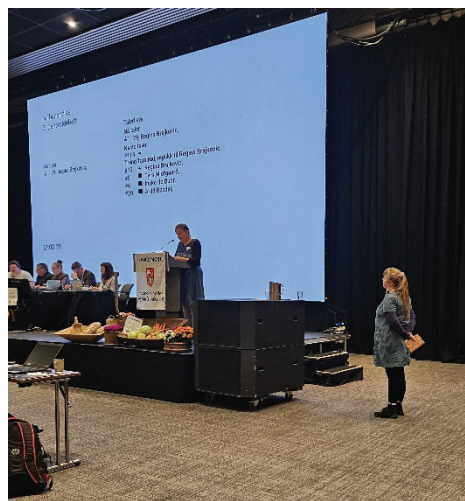
På landsmøtet 2025 var vi 8 påmeldte fra Troms, pluss Margrethe som deltok som del av organisasjonen i NBS. På grunn av trafikale utfordringer var det to som ikke rakk frem, dessverre. Landsmøtet ble også fulgt via streaming av flere.

Det er stilig og høytidsstemt å møte i organisasjonens høyeste organ. Her er organisasjonens og landbrukets mest fremtredende personer til stede. Likefullt la ikke det noen begrensning for den enkelte å møte på scenen eller på talerstolen. Alle la frem gode politiske innspill basert på egen, lokallagets eller fylkets situasjon. Sentralt i budskapet var den skuffelsen vi satt igjen med etter Jordbruksforhandlingene. Dette fordi 5-partiavtalen som ble presentert fra Stortinget i februar gav oss håp om ei styrking av vårt nordligste landbruk.

Birger stilte spørsmål til Landbruksministeren

Når da ingenting av dette blir med som NBS sine satsingsområder i forhandlingene sier det seg selv at skuffelsen var stor. Primærkravene, altså det som forhandlingsutvalget setter høyest i forhandlingene med Bondelaget og staten, reflekterte visstnok heller ikke signalene som tidligere var gitt fra politisk hold. Det betyr at vi må fortsatt være til stede, legge frem våre argumenter, og sikre at våre krav blir med til forhandlingsbordet. Noe kan finansieres innen denne jordbruksrammen, og noe kan kanskje komme fra andre departementer.

Frank legger frem synspunkter på vegne av Troms BS. Tyra venter på tur.

Troms var i 2025 det fylkeslaget som hadde størst prosentvis fremgang av nye medlemmer. For det fikk vi diplom og kr 10 000,-. Av lokallagene kom Dyrøy BS på andre plass i samme konkurranse, og fikk kr 4 000,- til lokallagets disposisjon.

Nå har vi over 250 medlemmer. På landsmøtet har alle lokallag rett til å sende utsendinger og det er å håpe at vi blant våre medlemmer finner de med engasjement og lyst til å delta på de største arenaer.

Representantene fra Troms med sine diplomer

Bios Café

Sentrum 5, 9151 Storslett - tlf. 777 65 040

Bondens eget selskap

Nortura
bondens selskap

Foto: Rune Bendiksen / Studio B13

Avisinnlegg om landbrukspolitik

Matproduksjon i Nord-Norge, med tollvern, for nordnorsk bosetting og aktivitet

Publisert i Nordnorsk Debatt 5. sept 2025

Høyres representant Erlend Svardal Bøe tar i Nordlys denne uken til orde for å redusere tollvernet og åpne for import av mat, for å oppnå lavere pris til forbruker. Dette er ikke å anbefale sett fra Troms Bonde- og Småbrukarlag sitt ståsted.

Nesten alle i verden kan produsere mat billigere enn oss i Nord-Norge. Dette henger sammen med norsk lønnsnivå, norsk infrastruktur, det nordnorske klimaet, behov for driftsbygninger, isolerte lagre, forsyningslinjer, offentlige krav med mer.

Nord Norske kjøtt- og melkeprodusenter skaper kvalitetsmessig god mat i verdensklasse, basert på lokale innsatsfaktorer uten særlig tilførsel utenfra. I tillegg skaper vårt jordbruk aktivitet og bosetting, kulturlandskap og åpne områder og med det grunnlag for flere å bo og ha sitt liv i fylket vårt, i by og bygd. Bosetting og aktivitet er også beredskap.

Ja, vi er et rikt land og kan kjøpe mat fra alle verdenshjørner, og den maten vi har behov for, og ikke kan produsere selv, er det naturlig at vi kjøper fra andre land.

De fleste er klar over at matprisen, og prisen på andre varer, henger sammen med forbrukernes betalingsvilje.

Men hva kan konsekvensene bli dersom vi ikke produserer mat selv innenfor landets grenser? Norsk matvareberedskap er allerede nå dårlig, og vil bli enda mer sårbar dersom vi blir avhengige av at andre er villige til å selge oss mat. Billigere mat fra utlandet vil nettopp være det, billigere, men ikke produsert med samme kvalitet, og slett ikke med de omfattende positive ringvirkninger som dagens Troms-jordbruk gir.

Tromsbøndene gjør mer enn å produsere mat. Jordbruket bidrar til en rekke fellesgoder som ikke er synlig i driftsregnskapet: robust og langsiktig matforsyning, helsemessig trygg mat, god dyrevelferd, velholdte kulturlandskap, beredskap i hele landet og bosetting i distriktet. Det er positivt for storsamfunnet.

Å ha dyr på beite er et godt tiltak for å sikre vår matproduksjon på lokale ressurser. I tillegg gir det god dyrevelferd, økt biologisk mangfold og bidrar til kulturlandskap i hevd.

Å senke eller fjerne toll på de landbruksvarer vi produserer selv i Troms er ikke riktig vei å gå, verken for jordbruket, beredskap, matsikkerhet, bosetting eller aktivitet i hele fylket.

- Frank Valø, leder i Troms Bonde- og Småbrukarlag

Yara International AS

Yaras misjon er både enkel og svært ambisiøs: Sørge for mat til verdens befolkning og verne om jordkloden på en ansvarlig måte.

Løsningene for plantenæring og tilbudene våre innen presisjonslandbruk gjør det mulig for bønder å øke avlingene og forbedre produktkvaliteten samtidig som de reduserer miljøbelastningen.

Miljø- og industriløsningene våre forbedrer luftkvaliteten og reduserer utslipp. Vi har en global tilstedeværelse med mer enn 17 000 ansatte og virksomhet i over 60 land.

Yara Norge

selger mineralgjødsel som er spesielt tilpasset norsk jordsmonn, klima og vekster. I tillegg leverer vi industrielle produkter og løsninger.

For mer informasjon, se vår hjemmeside www.yara.no

Knowledge grows

Spredte løsdriftsfjøs med hybelbygg – er det fremtid i det?

Publisert i Nationen 20. nov 2025

De siste års utvikling innen jordbruket peker mot færre og større driftsenheter. Der mange av de naturlige innmarks- og utmarksressursene er, er det tilbakegang i jordbruket. Sentraliseringen i samfunnet tømmer distriktene, der de naturlige innmarks- og utmarksressursene er, ved at stadig flere samfunnsfunksjoner legges ned, skoler, barnehager, butikker, helseinstitusjoner, maskinforretninger mm.

Inntektsgapet mellom bønder og andre samfunnsgrupper, uavhengig av bruksstørrelse, produksjon og landsdel, har vært et sentralt premiss for de siste års jordbruksoppgjør, men det gjenstår fortsatt mye innen økonomi, kapital og velferd. En stor andel av overføringa til jordbruket går heller ikke direkte til bøndene, men til ulike forvaltningsorganer, kontrollfunksjoner og prosjekter m.m.

Stortinget ønsker ikke denne utviklingen!

Stortinget har fire hovedmål for jordbrukspolitikken: matsikkerhet og beredskap, landbruk over hele landet, økt verdiskaping og bærekraftig landbruk med lavere utslipp av klimagasser, ref NOU 2022: 14.

Stortinget ønsker videre økt selvforsyningsgrad og i tillegg skulle flertallsavtalen fra februar 2025 gi en kraftig prioritering av Nord-Norge i det siste jordbruksoppgjøret.

Stortinget støtter samarbeidet innen NATO, og jordbruk er også forsvarssak. Tilstedeværelse, suverenitetshevdelse, egen beredskap og matproduksjon er noen av våre forpliktelser i landets sikkerhetssamarbeid, ref Artikkel 3 i NATO-traktaten.

Hvorfor går det ikke slik som Stortinget vil?

Hovedavtalen for jordbruket beskriver formålet med jordbruksforhandlingene slik: «Avtaleverket for jordbruket har til formål å regulere tiltak som er egnet til å fremme fastlagte mål for jordbruket, og som ikke er uttømmende regulert ved lov, stortingsvedtak eller forskrift».

I snart 75 år med dette avtaleverket ser vi sentralisering, bruksrasjonalisering og «effektivisering» av norsk jordbruk. Distriktsjordbruket, med små og middels store bruk, og ulike

produksjoner, blir borte. Har Jordbruksavtalesystemet blitt et middel for å få flest mulig vekk fra jorda si, og er dette på tvers av det Stortinget vil?

I glasskula ser man at det går mot store enheter, der lettdrevet innmark og rovdyrtrygg utmark ligger nær driftsenheten, - og med et hybelbygg for de pendlende avløsere.

Da vil neppe selvforsyningsgraden øke, den sivile beredskapen vil slite og vi vet hvordan det blir seende ut der dyr ikke beiter.

Er det slik vi vil ha det?

Følger Forhandlingsinstituttet Stortingets ønsker og styrende signaler?

- Frank Valø, leder i Troms Bonde- og Småbrukarlag

TRE ALLSERVICE

ALLSIDIGE OG SERTIFISERTE TJENESTER I NORD

TRE ALLSERVICE
Elektroinstallatør / Snekker

Elektrikertjenester | Sertifisert El-kontroll/El-termografi

Sertifisert årskontroll brannvarsling landbruk | Løpning/snekker

Brøstadveien 343, 9311 Brøstadbotn

post@treallservice.no

+47 45 00 82 82

registrert elinstallatør
ekomnettautorisasjon

SERTIFISERT FORETAK
IHT FG 760 ABA
KONTROLLFORETAK
SERTIFISERT IHT
NEK 405-4

DNV
ELEKTROTERMOGRAFI
SERTIFISERT IHT NEK 405-1
ELKONTROLL BOLIG
SERTIFISERT IHT NEK 405-2
ELKONTROLL NÆRING
SERTIFISERT IHT NEK 405-3
ELKONTROLL LANDBRUK
IHT LBKs REGLER
FOR SERTIFISERING

Matproduksjon i Nord-Norge, hvem, hva, hvor, når - hvorledes?

Publisert i Nordnorsk Debatt 16. mai 2025

Nasjonale styringssignaler, meldinger og strategier skal gi innbyggere trygghet for framtida. Stortingsmeldingen om totalberedskap, Forberedt på kriser og krig, der 50% selvforsyningsgrad er målet, kan bidra til at vi føler at det ikke vil bli knapphet på mat. Nasjonal sikkerhetsstrategi som ble lagt fram i forrige uke inneholder setningene Tjenester som er helt grunnleggende for vårt samfunn må ha reservekapasitet, og Vi må ha god matvareberedskap og trygg mat og vannforsyning. Dette er også setninger, ord, som klinger godt med tanke på den usikre situasjonen vår del av verden er i. Om vi også tar med Stortingsflertallet som i starten av februar presenterte enighet inn mot Jordbruksforhandlingene, der det står; Det er også enighet om en kraftig prioritering av Nord-Norge i neste jordbruksoppgjør. Alt dette gir indikasjoner på at mange nok av Stortingets politikere vil sørge for at det produseres mat i Nord-Norge, mat for fastboende, mat for soldater, mat for flyktninger og mat i reserve.

Så langt alt vel! Men hvorfor presenterer da Staten et tilbud til Jordbruket som overhodet ikke følger opp disse nasjonale planer?? Tilbudet og faglagenes krav legger samme innretning til grunn, men total ulik sum. Et historisk stort sprik mellom partene.

Statens tilbud synes å gi allerede store gårdsbruk noe bedre vilkår fremover, og tilsvarende dårligere utvikling for de mindre brukene, - de vi fortsatt har noen igjen av i den nordligste landsdel. Større bruk betyr lengre imellom brukene, fordi høstbart areal i nord består mye av små åkerlapper langs kysten eller elvene. Flere småbruk i tillegg vil gi seighet, sikre kompetanse og gi muligheten for å bo, også der det er lengre mellom husene.

Regjeringen vil heller ikke prioritere matproduksjon som baserer seg på lokale ressurser, som beitedyrene ammeku og sau. Denne beitenæringen utnytter gratis voksende planter, og trenger ikke tilførsel av fôr fra andre verdensdeler.

Muligheten til å få bondens inntekt opp på samme nivå som sammenlignbare grupper er det bare å glemme. Bonden vil sakke akterut i denne sammenligningen.

Et av Norges største geitebruk fra Lyngen avvikler nå sin drift. Bukkene sendes allerede i uke 21, deretter melkegeitene utover høsten. De gjør dette fordi de nasjonale strategier ikke følges opp av politikere, byråkrati eller produksjonsapparat. Det er tydelig at de nasjonale planer og strategier bare er ord – som regjeringen ikke føler seg bundet av.

Hva da med internasjonale avtaler, strategier eller forpliktelser? Hovedprinsippet i ILO-konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater er urfolks rett til å bevare og videreutvikle sin egen kultur, og myndighetenes plikt til å treffe tiltak for å støtte dette arbeidet.

Samtidig kan vi også se på artikkel 3 i NATO-traktaten; For mer effektivt å nå formålene for denne traktat vil partene enkeltvis og i fellesskap ved stadig og virksom selvhjelp og gjensidig støtte opprettholde og utvikle sin individuelle og felles evne til å motstå væpnet angrep.

Matproduksjon i landbruket er kultur. Flere av de som driver slik produksjon, herunder reindrift, vedlikeholder kulturlandskap, produserer tradisjonskost, pleier kulturminner og gjør landskapet åpent og severdig mm. Dette har Norge forpliktet seg til å etterleve.

Jordbruk er også forsvarssak. Tilstedeværelse, suverenitetshevdelse, egen beredskap og matproduksjon er noen av våre forpliktelser i landets sikkerhetssamarbeid i NATO.

Årets tilbud til jordbruksforhandlingene setter alt dette på spill. Ikke kan vi stole på de nasjonalt offentliggjorte planer eller strategier, og samtidig ser vi at landets internasjonale forpliktelser heller ikke hensyntas i særlig grad.

Vil vi ha det sånn?

- At det blir færre og færre gårdsbruk her i denne landsdelen.
- At bøndene gir opp, åkrer gror igjen, veien til Ti-på-topp målet blir ufremkommelig.
- At maten produseres et helt annet sted, og er avhengig av lange forsyningslinjer.

Nei, de med motivasjon, kompetanse og stedlig infrastruktur må produsere mer mat.

For å få noen til å gjøre denne jobben må vi som samfunn betale det som det koster!

- *Frank Valø, leder i Troms Bonde- og Småbrukarlag*

Vil du bidra?

Brenner du for landbruk, politisk påvirkning, matlaging, formidling, sosiale sammenkomster, problemløsning, torgdager, jordhelse, velferdsordninger, messerigging, eller noe annet spennende?

Troms Bonde- og Småbrukarlag har både plass til deg og bruk for deg!

Vi trenger folk som kan ta verv i fylkes- og lokallag, og vi trenger folk som kan stille opp på enkeltarrangement eller ta unna én og annen konkret oppgave.

Ta kontakt med lokallaget ditt (neste side) eller med fylkeslaget (side 3) og bli med!

Sammen er vi sterke!

TOPLAC[®] SAU FIBER

- DI ØYSING I LAMMINGA

- Høgt fiberinnhald
- Sikrar høg mjølkeproduksjon trass fibermangel
- Skånsam for vomma trass høge kraftfôr-rasjonar
- Svært god smaklegheit

www.fiska.no

Fiskå Mølle

Lokallag i Troms (Oppdatert februar 2026)

Kontaktinformasjon oppdateres etter hvert som lokallagsårsmøter avholdes.

Se www.smabrukarlaget.no/troms

Nord-Troms	Torstein Jenssen Lyngenfjordveien 757 9146 Olderdalen	414 06 622 torsteinjenss@hotmail.com
Lyngen	Frank Halvard Valø Kjosvegen 211 9060 Lyngseidet	480 56 134 frankhalvar@gmail.com
Tromsøysund	Rune Pettersen Storsteinnnesvegen 11 9020 Tromsdalen	934 48 878 runepettersen20@hotmail.com
Balsfjord	Inske de Buhr Selnesvn 1696 9042 Laksvatn	958 62 580 inske@online.no
Målselv	Øyvind Tollefsen Alapmoveien 1598 9334 Øverbygd	959 31 116 oyvind@jutulstad.no
Senja	Chris-David Edwards Vikstrandveien 31 9304 Vangsvik	958 40 127 chrisde343@hotmail.com
Dyrøy	Margrethe Figved Espenesveien 875 9311 Brøstadbotn	932 44 599 dyroy.bs@outlook.com
Øvre Salangen	Stein Kenneth Sæther Kistefossveien 1194 9350 Sjøvegan	907 46 209 steinsaether@hotmail.com
Hålogaland	Arne Martin Dahle Bremnesveien 81 9475 Borkenes	970 81365 arnemartind@gmail.com

Avsender:

Troms Bonde- og Småbrukarlag
Faksfjordveien 161
9311 Brøstadbotn

**Din traktor- og
redskapsleverandør i
Troms og Finnmark**

FENDT

MASSEY FERGUSON

Noen av våre fokusområder

- Traktor
- Redskap
- Dekk
- Hydraulikk
- Olje
- Gressklippere
- Snøfresere
- Skogsutstyr
- Service
- Tilhengere

Noen av våre merker

HONDA

Brenderup

Eiksenteret Målselv
Troms Maskinsenter AS
Andslimoen, 9325 Målselv

www.eiksenteret.no

77 83 40 50

malselv@eiksenteret.com